

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» проаналізував статистичну інформацію ринку облігацій України за результатами 2015 року. Проведений аналіз дозволив зробити ряд нижченаведених висновків.

Фондовий ринок. З початку 2015 року відбувалась консолідація біржової інфраструктури. 16.04.2015 р. НКЦБФР зупинила дію ліцензій УМФБ, 01.10.2015 р. – УМВБ (за порушення ліцензійних умов), 06.10.2015 р. – ФБ ПФТС (у зв'язку зі встановленням факту контролю з країн, що здійснюють озброєну агресію проти України), 17.11.2015 р. – УБ (у зв'язку зі встановленням факту контролю з країн, що здійснюють озброєну агресію проти України). При цьому 26.01.2016 р. Експертно-апеляційна рада з питань ліцензування скасувала рішення НКЦПФР стосовно ПФТС та УБ.

Біржові торги. Обсяг торгів на фондових біржах України за 2015 рік становив близько 245 млрд. грн., що на 54% менше, ніж за підсумками 2014 року. Така динаміка обумовлена переважно зниженням активності на ринку державних облігацій, частка операцій з якими за вказаний період складала близько 87%.

У січні-грудні 2015 року обсяг контрактів з ОВДП склав 253 млрд. грн. проти 553 млрд. грн. в аналогічному періоді 2014 року. Враховуючи перевищення планових показників держбюджету, обсяги емісії ОВДП, які наразі є переважно інструментом покриття його дефіциту, за вказаний період суттєво скоротились та мали переважно технічний характер.

Протягом останніх років лідером на ринку державних облігацій є ФБ Перспектива. За підсумками 2015 року Перспектива утримувала близько 82% біржового ринку ОВДП, ФБ ПФТС – 18%. На інших фондових біржах обсяг операцій з державними цінними паперами був незначним.

Зважаючи на скорочення платоспроможного попиту з боку інвесторів, підвищення вартості боргових ресурсів та загальне зростання рівня кредитного ризику, питома вага операцій з корпоративними бондами протягом 2015 року скоротилась з 5,37% до 4,68%.

Лідером за обсягом контрактів з корпоративними облігаціями за підсумками 2014 року була ФБ ПФТС, частка якої в цьому сегменті складала 67%. За підсумками 2015 року частка біржі скоротилась до 45%. Одночасно з цим в операціях з корпоративними облігаціями зросла частка ФБ Перспектива (до 23% з 16%).

Первинний ринок облігацій. НКЦПФР протягом 2015 року зареєструвала 155 випусків облігацій підприємств на суму 13,18 млрд. грн. (265 випусків на 38,37 млрд. грн. в 2014 р.). Середній обсяг облігаційного випуску за підсумками січня-грудня 2015 року складав 85 млн. грн.

У січні-грудні 2015 року облігації випускали виключно підприємства (крім банків та страхових компаній). Разом із тим, за поточних ринкових умов найбільшими потенційними емітентами корпоративних облігацій залишаються державні підприємства (переважно природні монополісти) та комерційні банки.

У січні-грудні 2015 року найбільшим був випуск ТОВ «ДТЕК-ДОПРОПІЛЛЯВУГІЛЛЯ» (відсоткові облігації на суму 2,1 млрд. грн.). В цілому, емісійна діяльність на ринку корпоративних облігацій за аналізований період зберігає характерну рису попередніх років – обсяги емісії все ще залишаються незначними для економіки ринкового типу. На нашу думку, це пов'язано з низьким платоспроможним попитом на корпоративні облігаційні інструменти, а також високими кредитними ризиками, на які наражаються інвестори.

У січні-грудні 2015 року Міністерство фінансів України розмістило ОВДП на суму близько 76 млрд. грн. з с/зв дохідністю 13,36% та 644 млн. дол. США з с/зв дохідністю 8,74%. Слід зазначити, що з наведених 76 млрд. грн. до бюджету було залучено близько

10 млрд. грн. з с/зв дохідністю 17%. Решту коштів було спрямовано на збільшення статутного капіталу НАК «Нафтогаз України» та підтримку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

На думку НРА «Рюрік», активізації первинного ринку сприятиме розміщення ОВДП, номінованих у іноземній валюті. Короткострокові валютні ОВДП можуть користуватися попитом як інструмент хеджування валютних ризиків і вирівнювання валютної позиції.

Вторинний ринок облігацій. Лідерами за обсягом контрактів з облігаціями підприємств за підсумками 2015 року були ФБ ПФТС, частка якої в загальному обсязі біржових контрактів складала 45%, та ФБ Перспектива – 23%.

Аналіз обігу цінних паперів на ФБ ПФТС свідчить про те, що в січні-грудні 2015 року на державні облігації припадало 84% сукупного обсягу торгів, на облігації підприємств – 11%. На ФБ Перспектива в січні-грудні 2015 року на державні облігації припадало 93% сукупного обсягу торгів, на облігації підприємств – 1%.

Низька ліквідність ринку облігацій підприємств пояснюється доволі вузьким колом інвестиційно привабливих корпоративних боргових інструментів. Після кризи 2008-2009 років, яка супроводжувалась великою кількістю дефолтів за корпоративними облігаціями, найбільші інституційні інвестори в особі комерційних банків більш ретельно вибирають напрями використання коштів.

За останніми даними інформаційного агентства *Cbonds*, лідером за обсягами угод з ОВДП на біржовому та позабіржовому ринках за підсумками 9 місяців 2015 року були Ощадбанк (27,14%), Укргазбанк (22,04%) та *ICU* (17,29%).

Таким чином, беручи до уваги поточні проблеми та перспективи розвитку ринку облігацій України, НРА «Рюрік» вважає, що в 2016 році, незважаючи на деяке зниження активності, головним драйвером розвитку ринку буде державний борговий сегмент, в той час як у сегменті корпоративних облігацій обсяг реалізації нових заборозичень буде значно нижчим, ніж обсяг викуплених та погашених випусків.

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (<http://bank.gov.ua>), НКЦПФР (<http://www.ssmc.gov.ua>), Міністерства фінансів України (<http://www.minfin.gov.ua>), Державного комітету статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua>), Української асоціації інвестиційного бізнесу (<http://www.uaib.com.ua>), фондової біржі ПФТС (<http://www.pfts.com>), Української біржі (<http://www.ux.ua>), фондової біржі «Перспектива» (<http://fbp.com.ua>), інформаційного агентства *Cbonds* (<http://www.cbonds.info>).

Повні версії аналітичних оглядів завжди є у вільному доступі на офіційному сайті НРА «Рюрік» (<http://rurik.com.ua>).

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік», к.е.н.,
Долінський Леонід Борисович, тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:

Провідний фінансовий аналітик,
Ткаченко Микола Анатолійович,
тел. (044) 489-87-33 / 49, вн. 703.

НРА «Рюрік»

☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема, 37-41

+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 489-87-33 / 49

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua